

Skoler og fra andre private Instituter føres sammen paa eet Sted og examineres paa een Maade, saa vil det komme frem, hvad hver især har formaaget at udrette, deels ved Resultatet i og for sig og deels gjennem Sammenligningen med de Andre. Jeg skal endelig tillade mig en Bemærkning, og det er den, at Ministeriet har meent, at det kunde være ønskeligt at etablere en Control ved Skolernes Examen paa den Maade, at der foruden den examinerende Lærer tillige var tilstede deels en anden Lærer fra Skolen og deels en anden undervisningskyndig Mand, for Exempel en Lærer fra en anden Skole. Jeg vil tilstaae, at dersom man vil blive ved Examen ved Skolerne og indføre en Control som nævnt, saa vil jeg dog finde det ganske overordentlig uheldigt at tage en Lærer fra en anden Skole til Censor, en Mand, som maa skee til næste Aar kunde faae den examinerende Lærer til Censor hos sig. Det forekommer mig at være en meget uheldig Idee, at tænke paa at sætte Lærerne til at være censorerende og kontrollerende ligeoverfor hinanden, og det, hvad enten de ere ved samme Skole eller ved forskjellige. Vil man gaae denne Vej, vil jeg haabe, at man tager andre Folk, for Exempel Professorer ved Universitet, eller andre udenforstaaende Folk, som ere stillede til at være Censorer i de vedkommende Fag. Jeg kunde jo forøvrigt, hvad dette Lovforslag angaaer, omtale mange Enkeltheder, men jeg troer ikke, at dette i Detleblikket er paa sin Plads. Jeg har derimod troet, at det var nødvendigt ifølge den Stilling, som jeg ifjor stod i, at udtale, hvad Meningen var med de Forslag fra Udvalgets Side, som vedkomme det nu foreliggende Lovforslag, og hvorledes Regjeringens Forslag kan siges at forhold sig til de i vore Forslag nedlagte Tanker. Jeg skal til Slutningen samle mine Betragtninger i den Udtalelse, at det, vi vilde ifjor, var en virkelig Principforandring i hele den lærde Underviisning, medens det, som dette Forslag gaaer ud paa, er en Modification af den gamle Skole, og det saaledes, at Modificationen ganske vist i en enkelt Retning gaaer noget hen imod det, vi vilde, men i en anden Retning gaaer modsat det, vi vilde. Jeg tør

naturaligviis ikke udtale Noget om, hvorledes Thinget vil stille sig til dette Lovforslag, men det tør jeg udtale, at det er min fulde Overbeviisning efter de Forhandlinger, der fandt Sted ifjor i Udvalget, at ikke alene ikke dette Udvalgs Fleertal, men, saavidt mig bitterligt, ikke et eneste Medlem af Udvalget vil kunne slutte sig til det nærværende Lovforslag uden meget indgribende Ændringer. Dette har jeg troet at være min Pligt at udtale allerede paa dette Sagens Standpunkt.

Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet:

Det var langtfra min Tanke at tage Ordet saa tidlig under disse Forhandlinger, som der er Udsigt til at ville vare saalænge, at der vil blive givet rum Tid til at udtale sig; men Formen af det Foredrag, som vi nu have hørt, giver vaa mere end een Maade en naturlig Opfordring for mig til allerede nu at fremkomme med en Udtalelse, saameget mere som jeg tør haabe derved at virke til, at der spares forskjellige Ættringer af senere Talere, som naturligvis ville komme frem efter den hele Opfattelsesmaade, som blev gjort gjældende af det ærede Medlem, der nu satte sig. Jeg troer, at det kan være gavnligt, at jeg strax tager Ordet for at udtale mig i det Hele om min Stilling ligeoverfor det Forslag fra 11 Medlemmer, for hvilke den ærede Rigsdagsmand, der nu havde Ordet, er traadt op som Ordfører. Han var jo bestemt til Ordfører for disse Medlemmer under Rigsdagens forrige Samling, og det forekommer mig, at han traadte op, som om han var bleven gjort til Ordfører ogsaa under nærværende Samling. Jeg skal derfor henvende de Bemærkninger, jeg har at gjøre i den Anledning, til ham. Det forekommer mig virkelig, at den ærede Taler stillede Sagen saaledes, som om der forelaa forskjellige meget vel drøftede og gennemgaaede Forslag til Forandringer i vort hele Underviisningsvæsen, Forslag, som havde modtaget den almindelige Drøftelse, som finder Sted i Thingene — eller om de ikke vare gaaede igjennem begge Thing, saa dog ialfald i det ene af dem — og under alle Omstændigheder en saadan Drøftelse, at der havde været Leilighed for den vedkom-